

ปฏิรูปสุขภาพและการพัฒนาเด็กในศตวรรษที่ 21

นพ.นพพร ชื่นกลิ่น และรศ.นพ.อดิศักดิ์ ผลิตผลการพิมพ์

มหาวิทยาลัยมหิดล ร่วมมือกับสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) ลงนามบันทึกความร่วมมือดำเนินงาน “แผนงานวิจัยการปฏิรูปสุขภาพและการพัฒนาเด็กในศตวรรษที่ 21” เมื่อเร็วๆ นี้ ณ สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว ม.มหิดล ศาลายา จ.นครปฐม

นพ.นพพร ชื่นกลิ่น ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) กล่าวในการแถลงข่าวพิธีลงนามความร่วมมือดำเนินงาน “แผนงานวิจัยการปฏิรูปสุขภาพและการพัฒนาเด็กในศตวรรษที่ 21” ว่า ข้อมูลที่น่าสนใจจากการลำดับความสำคัญของหัวข้อวิจัยด้านสุขภาพสำหรับประเทศไทย ปี พ.ศ.2557 พบว่าปัญหาสุขภาพที่สำคัญของเด็กปฐมวัย 3 ลำดับแรกที่ยังพบในปัจจุบัน คือ 1) การเกิดภาวะพิการแต่กำเนิดซึ่งพบอยู่ประมาณ 3 คนต่อ 100 คนต่อปี 2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวนหนึ่งยังไม่ได้คุณภาพ 3) ปัญหาพัฒนาการด้านความบกพร่องในการเรียนรู้/สมาธิสั้น ที่พบมากขึ้นในเด็กไทย ส่วนปัญหาสุขภาพในเด็กวัยเรียน เด็กโต และวัยรุ่น พบปัญหาอันดับแรกคือ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น รองลงมาเป็นการใช้ความ

รุนแรง และการเสพติด

นพ.นพพร กล่าวต่อไปว่า ในปี 2559 สวรส. ได้สนับสนุนการวิจัยในโครงการพัฒนาและหาตำแหน่งมาตรฐานเครื่องมือประเมินการคิดเชิงบริหารในเด็กปฐมวัย ซึ่งมีการเก็บข้อมูลเพื่อหาตำแหน่งมาตรฐานการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ที่สัมพันธ์อย่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั่วทุกภาคของประเทศไทย ในเด็กอายุ 2-6 ปี จำนวน 2,965 คน ระหว่างเดือนเม.ย.2558-ก.ค. 2559 พบว่า เด็กไทยวัย 2-6 ปี มีคะแนนพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร โดยรวมต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยเล็กน้อยไปจนถึงต่ำมาก ประมาณเกือบ 30% นอกจากนี้ ยังพบว่า เด็กวัย 2-6 ปี ที่มีปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหารมากกว่าเกณฑ์เฉลี่ยเล็กน้อยจนถึงมีปัญหาย่างชัดเจน มีมากกว่า 30% เด็กที่มีปัญหาพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร จะสัมพันธ์ความยากลำบากในการควบคุมกำกับตนเอง หุนหันพลันแล่น ใจร้อน รอคอยไม่เป็น สมาธิสั้น วอกแวกง่าย และในระยะยาวอาจส่งผลเสียต่อการเรียน การทำงาน การอยู่ร่วมกับผู้อื่น รวมทั้งปัญหาอื่นๆ ตามมา เช่น หนีเรียน ก้าวร้าว ติดบุหรี่ ติดสุรา เกิดอุบัติเหตุทางรถยนต์ ติดพนัน

ติดยาเสพติด การก่ออาชญากรรม ฯลฯ ยิ่งไปกว่านั้นพฤติกรรมทางจิตเวช เช่น โรคซึมเศร้า ย้ำคิดย้ำทำ ซึมเศร้า ประพฤติผิดปกติ-เกร่อ อันธพาล ฯลฯ ข้อเสนอจากงานวิจัยนี้ต้องการให้องค์กรทั้งรัฐและเอกชนที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย ต้องสร้างเป้าหมายการพัฒนาเด็กปฐมวัยร่วมกัน ทำงานประสานกันอย่างใกล้ชิดเพื่อสร้างเด็กไทยให้เป็นบุคลากรแนวหน้าของสังคมไทยและสังคมโลกในศตวรรษที่ 21

ทางด้าน รศ.นพ.อดิศักดิ์ ผลิตผลการพิมพ์ ผู้อำนวยการสถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล กล่าวว่า สถานการณ์ระดับสุขภาพ การเรียนรู้ และพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในไทยยังคงเป็นปัญหายู่มาก ข้อมูลพัฒนาการเด็กไทย 4 ช่วงวัย ได้แก่ ช่วงอายุ 9, 18, 30, 42 เดือน จากการสุ่มสำรวจ ปี 2560 พบว่า 1 ใน 4 ของเด็กทุกช่วงวัยมีพัฒนาการสงสัยว่าล่าช้า โดยพัฒนาการด้านที่ล่าช้าที่พบมากในเด็กปฐมวัย คือ พัฒนาการด้านภาษาและการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ซึ่งมีความสัมพันธ์กับความฉลาดทาง

สติปัญญา

ในด้านมาตรฐานการดูแล กับ ความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลง ของสังคมที่อาจจะส่งผลให้เกิดปัญหา ต่างๆ กับเด็กและเยาวชน เช่น ปัญหา อาชญากรรมเด็ก ปัญหาความเครียด จากระบบการแข่งขันเพื่อเข้าสู่สถาบัน การศึกษา ความยากจนและประสบการณ์ เลวร้ายของเด็ก ความเสี่ยงของเด็ก ในโลกยุคดิจิทัล การเปลี่ยนแปลง สิ่งแวดล้อมก่อเกิดสารพิษรอบตัวเด็ก ตลอดจนความเหลื่อมล้ำทางสังคม และการแย่งชิงทรัพยากรโดยขาดความ ยุติธรรมทางสังคมเมือง ยังมีผลให้ สถาบันครอบครัวอ่อนแอ และเป็นต้น เหตุของความรุนแรงในครอบครัว รวมถึง การหย่าร้าง เป็นต้น ทั้งนี้ ในด้าน สถานการณ์การดูแลเด็กปฐมวัยผ่าน การจัดตั้งศูนย์เด็กเล็กมีแนวโน้มได้ รับความนิยมมากขึ้น แต่ยังคงมีความ คลุมเครือขาดข้อมูลที่ชัดเจน ทั้งด้าน ผลลัพธ์สู่สาธารณะ ระดับพัฒนาการเรียนรู้ และด้านการสนับสนุนสิทธิประโยชน์ ต่างๆ จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน รวมถึงการแก้ปัญหาต่างๆ ของเด็ก ซึ่งรวมถึงปัญหาของ “เด็กชายขอบ เด็กพิเศษ เด็กนอกระบบการศึกษา เด็กยากจน เด็กเปราะบาง” ที่ปัญหา

การเข้าถึงการศึกษาและประโยชน์ ตลอดจนสิทธิตามระบบสวัสดิการแห่ง รัฐยังไม่เพียงพอ เกิดเป็นความเหลื่อมล้ำ ในสังคม

นพ.นพพร กล่าวว่า จาก สถานการณ์ปัญหาจึงนำมาสู่ความร่วมมือ ด้านการวิจัยเพื่อการปฏิรูปสุขภาพ และพัฒนาเด็กในศตวรรษที่ 21 ร่วมกัน ของ สวรส. และ ม.มหิตล ภายใต้ แนวคิด/เป้าหมาย ในการสร้างองค์ ความรู้จากการวิจัย เพื่อการก้าวทัน วิถีปัญหาเด็ก และรองรับการ เปลี่ยนแปลงของสังคม โดยร่วม ลงนามบันทึกความร่วมมือดำเนินงาน ภายใต้ “แผนงานวิจัยการปฏิรูปสุขภาพและการพัฒนาเด็กในศตวรรษที่ 21” เพื่อสร้างงานวิจัยและขับเคลื่อนสู่ นโยบายเพื่อพัฒนาระบบสุขภาพ ของประเทศ ตลอดจนผลักดันให้เกิด การนำไปปฏิบัติในระดับพื้นที่อย่าง มีส่วนร่วม, โดยจะทำการวิจัยพัฒนาให้ เกิดพื้นที่การเรียนรู้ ที่ส่งเสริมศักยภาพ ด้านการคิด/วิเคราะห์ ของเด็กและ เยาวชน

รศ.นพ.อดิศักดิ์ กล่าวเสริม ในประเด็นความร่วมมือว่า นับเป็นการ บูรณาการงานด้านสุขภาพ-การเรียนรู้ พัฒนา-และการคุ้มครองเด็ก สู่สุขภาพ

เด็กและครอบครัว ที่สอดคล้องเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และวาระ การพัฒนาที่ยั่งยืน SDG โดยมีการ ดำเนินงานร่วมกัน ภายใต้แผนงานย่อย ต่างๆ ได้แก่ **แผนงานที่ 1** งานวิจัย เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้และการดูแล เด็กปฐมวัย “สมองสามพันวัน สู่สุขภาพ คักยภาพตลอดชีวิต” เพื่อพัฒนาผลงาน วิจัยและนวัตกรรมที่แสดงให้เห็นถึง ประสิทธิภาพของระบบการทำงานแบบ บูรณาการภาคีเครือข่าย ด้านสุขภาพ การเรียนรู้พัฒนา และการคุ้มครองเด็ก **แผนงานที่ 2** งานวิจัยเชิงระบบเพื่อนำ สู่แนวคิดการเพิ่มพื้นที่สุขภาพของเด็ก และครอบครัว เช่น งานวิจัยเพื่อเพิ่ม พื้นที่เล่น พื้นที่เรียนรู้ ที่ปลอดภัยสำหรับเด็กและครอบครัวในชุมชน **แผนงาน ที่ 3** งานวิจัยสมองกลุ่มเด็กเปราะบาง เด็กยากจน เด็กได้รับสารพิษ เด็กได้รับ ภัยเทคโนโลยี เด็กกลุ่มเสี่ยงอื่นๆ เช่น งานวิจัยสมองเด็กกับโลกไซเบอร์ สิ่งแวดล้อมกับสมองเด็กในยุคหน้า และ **แผนงานที่ 4** แผนงานวิจัยเพื่อพัฒนา แนวคิด CCFR : องค์การที่มีความรับผิดชอบ ต่อเด็กและครอบครัว ทั้งนี้ ความร่วมมือ ดำเนินงานดังกล่าวมีกรอบระยะเวลา ดำเนินการตั้งแต่ 1 มกราคม 2562 ถึง 31 ธันวาคม 2564